

Asia: VN/25733/2021-OKM-334

Lausuntopyyntö valtioneuvoston selontekoluonnokseksi - Uutta suuntaa Suomen digitaaliseen kompassiin

Tavoite 1 - Suomi kehittyy demokraattisena ja sivistyneenä yhteiskuntana digitalisoituvassa maailmassa.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

Selonteon tavoite on hyvin perusteltu ja linjassa suomalaisen koulutusjärjestelmän perustehtävän kanssa. Digitaalinen sivistys, kriittinen ajattelu ja osallisuus ovat keskeisiä opetuksen ja oppimisen tavoitteita digitalisoituvassa yhteiskunnassa (s. 24–26). Koulutuksella on keskeinen rooli kansalaisten toimijuuden, yhdenvertaisuuden ja demokratian vahvistamisessa.

Selonteko tunnistaa, että sivistys digiyhteiskunnassa edellyttää tietoista ja jatkuvaa oppimista. Tämä vastaa hyvin kasvatuksen ja opetuksen tehtävää kaikilla koulutusasteilla.

Täsmennys koulun arjen ja johtamisen näkökulmasta:

Tavoitteen toteutuminen edellyttää kuitenkin, että koulutuksen toimeenpanon vastuut ja aikataulut, resurssit ja pedagoginen johtaminen tunnistetaan selkeämmin. Digitaalinen sivistys ei synny ilman koulu yhteisöissä tehtävää pitkäjänteistä kehittämistyötä, joka vaatii aikaa, osaamista ja rakenteellista tukea.

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

-

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

Avaintuloksissa tunnistetaan keskeiset digitaaliset perus-, media- ja tekoälylukutaidot sekä turvallisen ja vastuullisen digitaalisen toimintaympäristön merkitys (s. 25–26). Nämä ovat opetuksen ja oppimisen kannalta olennaisia ja oikeansuuntaisia painotuksia.

Koulutuksen näkökulmasta olisi kuitenkin tärkeää täsmentää:

- miten digitaaliset ja tekoälyyn liittyvät lukutaidot integroidaan opetukseen eri koulutusasteilla
- miten opetushenkilöstön osaaminen ja pedagoginen tuki varmistetaan
- miten ehkäistään oppijoiden välisten digiosaamiserojen kasvua?

Täsmennys koulun arjen ja johtamisen näkökulmasta:

Avaintuloksista puuttuu selkeä tunnistus koulu yhteisöjen vastuusta ja kuormituksesta näiden tavoitteiden toteuttamisessa. Ilman riittävää tukea ja resursointia riskinä on, että vaatimukset kasaantuvat kouluille ilman realistisia edellytyksiä niiden toteuttamiseen.

Tavoite 2 - Yhteiskunnan toimijoiden kyky omaksua ja soveltaa uusia ja kehittyviä teknologioita kestävästi ja tuottavasti on vahva.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

Tavoite on perusteltu ja nojaa vahvasti koulutusjärjestelmän kykyyn kehittää osaamista vastaamaan teknologiseen murrokseen (s. 27–29). Koulutuksen rooli ei rajoitu yksittäisten teknisten taitojen opettamiseen, vaan laaja-alaisen oppimiskyvyn, soveltamisen ja kriittisen ajattelun vahvistamiseen.

Täsmennys koulun arjen ja johtamisen näkökulmasta:

Teknologioiden käyttöönotto ja pedagoginen hyödyntäminen edellyttävät koulu yhteisöiltä merkittävää muutuskäpykyä ja johtamista. Tämä lisää koulutuksen järjestämiseen ja yhteistyöhön liittyvää suunnittelu- ja kehittämistyötä ja sille varattua aikaa, mikä tulisi tunnistaa selonteossa nykyistä konkreettisemmin.

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

3 vain osittain

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

Avaintuloksissa tunnistetaan koulutustarjonnan vastaavuus osaamistarpeisiin sekä julkisen hallinnon osaamisen kehittäminen (s. 27–29). Nämä ovat koulutuksen näkökulmasta keskeisiä linjauksia.

Puuttuvia tai liian vähälle huomiolle jääviä näkökulmia ovat:

- opetuksen ja oppimisen laatu teknologisen murroksen keskellä
- koulutuksen resurssit osaamisen uudistamiseen
- pedagogisen kehittämisen jatkuvuus.

Täsmennys koulun arjen ja johtamisen näkökulmasta:

Ilman näiden näkökulmien huomioimista avaintulokset siirtävät vastuun muutoksesta kouluille ilman riittäviä rakenteellisia tukia, mikä voi heikentää tavoitteiden toteutumista.

Tavoite 3 - Suomi on edelläkävijä digiosaamisessa ja teknologia-alan kehityksessä.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

Digiosaamisen edelläkävijyys rakentuu vahvalle ja yhdenvertaiselle koulutusjärjestelmälle, joka tukee osaamisen kehittymistä varhaiskasvatuksesta korkeakoulutukseen (s. 30–31). Selonteko tunnistaa koulutuksen ja tutkimuksen merkityksen osaamis pohjan vahvistamisessa.

Täsmennys koulun arjen ja johtamisen näkökulmasta:

Edelläkävijyys edellyttää, että koulujen pedagoginen kehittämistyö ja sen johtaminen tunnistetaan keskeiseksi osaksi kokonaisuutta, ei vain tutkimus- ja innovaatiopolitiikan kysymykseksi.

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

-

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

Avaintuloksissa huomioidaan digitalisaation, datatalouden ja kestävä digitaalisen siirtymän edellyttämät osaamistarpeet koulutuksessa ja tutkimuksessa (s. 31). Tämä on koulutuksen näkökulmasta oikeansuuntainen linjaus.

Koulutuksen näkökulmasta olisi tärkeää vahvistaa:

- eettisen ja kestävän teknologiaosaamisen opetusta
- oppijoiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia saavuttaa digiosaamista
- pedagogisia ratkaisuja, joilla uudet teknologiat tukevat oppimista.

Tavoite 1 - Datan saatavuus ja laatu sekä datanhallinnan infrastruktuuri tukevat yritysten arvonluontia ja ratkaisujen skaalautuvuutta.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

-

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

-

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

-

Tavoite 2 - Tietoliikenneyhteydet ovat kattavat, turvalliset ja kestävät.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

-

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

-

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

-

Tavoite 3 - Palvelin- ja laskentainfrastruktuurit ovat energiatehokkaita ja vastaavat julkisten palveluiden, yritysten ja tutkimuksen tarpeita.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

-

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

-

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

-

Tavoite 1 - Digitalisaatio ja dataperustainen arvonluonti etenee yrityksissä.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

-

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

-

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

-

Tavoite 2 - Yritysten tuottavuus ja kilpailukyky paranee uusien teknologioiden onnistuneen käyttöönoton myötä.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

-

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

-

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

-

Tavoite 1 - Digitaaliset julkiset palvelut toimivat yhteentoimivina palvelukokonaisuuksina mahdollistaen sujuvan asioinnin ja korkean tuottavuuden.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

-

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

-

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

-

Tavoite 2 - Julkinen hallinto hallitsee yhteiskunnan keskeisten toimintojen datan, teknologian ja infrastruktuurit turvallisesti, luotettavasti ja kustannustehokkaasti varmistaen yhteiskunnan toimivuuden kaikissa tilanteissa.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

-

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

-

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

-

Tavoite 3 - Julkinen hallinto toimii tuottavasti tekoälyä sekä uusia digiteknologioita hyödyntäen.

Onko tavoite perusteltu osa Suomen digitaalista kompassia?

-

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko tavoitteen sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

-

Onko tavoitteeseen liittyvissä avaintuloksissa tunnistettu niihin olennaisesti liittyvät sisällöt?

-

Jos ei, mitä avaintuloksista puuttuu?

-

Poikkihallinnollinen johtaminen ja yhteistyö

Ovatko siinä esitetyt digitalisaation johtamisen ja yhteistyön periaatteet perusteltuja osia osana Suomen digitaalista kompassia?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Onko sisältöön valittu oikeat asiat? Jos ei, miten sitä tulisi muotoilla?

Poikkihallinnollinen yhteistyö on koulutuksen näkökulmasta välttämätöntä. Osaamisen kehittäminen, digitalisaatio ja hyvinvointi edellyttävät toimivaa yhteistyötä eri hallinnonalojen välillä.

Täsmennys koulun arjen ja johtamisen näkökulmasta:

Koulutuksen ja koulujen rooli poikkihallinnollisen toimeenpanon keskiössä tulisi tuoda näkyvämmiin esiin, jotta vastuut ja odotukset ovat realistisia.

Digikompassin tavoitteiden ja avaintulosten kokonaisuus

Puuttuuko digikompassin tavoitteista ja avaintuloksista yleisesti jotain olennaista? Tulisiko jokin osa alue priorisoida tai poispriorisoida?

Kokonaisuudesta puuttuu opetuksen ja oppimisen toimeenpanon näkökulma. Erityisesti tulisi vahvemmin huomioida:

- koulutuksen resurssit
- pedagoginen kehittäminen
- opetushenkilöstön ja johtamisen osaamisen tukeminen
- koulu yhteisöjen muutoskyky.

Tuloksellisuuden seuranta ja vaikuttavuuden arviointi

Mitä mittareita tunnistatte tavoitteiden ja avaintulosten etenemisen mittaamiseen?

Mittareita opetuksen ja koulutuksen näkökulmasta:

- oppijoiden digiosaamisen kehittyminen
- osallistuminen täydennyskoulutukseen
- digipedagogiikan hyödyntäminen opetuksessa
- oppimisen yhdenvertaisuus.

Miten digikompassin vaikuttavuutta tulisi Suomen tasolla mitata?

Digikompassin vaikuttavuutta tulisi mitata myös sen perusteella, miten se tukee oppimista, sivistystä ja koulutuksen laatua pitkällä aikavälillä.

Toimintaympäristön kuvaus

Geopoliittinen ja taloudellinen toimintaympäristö

-

Turvallisuus ja resilienssi

-

Kriittiset teknologiat ja innovaatiot

-

Hyvinvointi ja yhteiskunnalliset muutokset

-

Digitalisaation ja datatalouden sääntely

-

Yhteistyö ja yhteentoimivuus

-

Uudet teemat

Tekoäly

-

Turvallisuus

-

Hyvinvointi

-

Yhteistyö ja yhteentoimivuus

-

Digikompassin kokonaisuus

Miten arvioisit digikompassia kokonaisuutena?

Digikompassi on strategisesti vahva ja ajankohtainen asiakirja. Sen onnistuminen edellyttää, että opetuksen ja koulutuksen rooli tunnistetaan nykyistä konkreettisemmin ja että tavoitteiden toimeenpanolle luodaan realistiset edellytykset koulutuksen arjessa.

Muut kommentit

Mikäli kommentti ei sovellu lomakkeen muihin asiakohtiin, voit jättää sen tähän.

-

Lehtinen Toni
Suomen Rehtorit ry